

D ů v o d y:

Stížnosti proti usnesení rekursního soudu s hlediska § 16 nesp. říz. pro zřejmý rozpor rozhodnutí se zákonem, nelze upřít oprávnění. Předpis § 806 obč. zák. sice stanoví, že dědic nemůže již odvolati soudní dědickou přihlášku, ale zásada ta platí jen, byla-li přihláška soudem přijata (Krainz-Ehrenzweig II. str. 462, Mayr-Harting, Erbrecht 251, rozhodnutí víd. nejv. soudu čís. 6287 G. U. n. ř.), neboť dědická přihláška, která jest návrhem na odevzdání pozůstalosti a jest bez významu, nevede-li k odevzdání, nezakládá sama o sobě ani ručení ani nabytí (Krainz-Ehrenzweig II. str. 329). Nelze proto na ni použití předpisů § 862 obč. zák. o vázanosti na smluvní návrhy. Přijal-li první soud dědickou přihlášku nezletilého dědice, ač ji odvolal dříve, než byla soudem přijata, a potvrdil-li rekursní soud jeho usnesení, jde o zřejmé porušení zákona (§ 806 obč. zák.). Ale, nehledíc k tomu, bylo v tomto případě uvážiti ještě toto: Jen ř á d n ě učiněná dědická přihláška jest neodvolatelná (Svoboda, Dědické právo str. 84). Nebyla-li přihláška učiněna řádně, může býti vrácena (Rintelen str. 62) a nelze seznati, proč by nemohla z téhož důvodu býti také vzata zpět. Aby byla řádnou, musí býti též učiněna u úřadu, jenž jest oprávněn a povolán rozhodovati o tom, zda jest způsobilá, by byla vzata za podklad projednávání pozůstalosti. Přihláška u nepřislušného soudu může podle toho, co uvedeno, býti dědicem vzata zpět. Učinil-li nezletilý dědic přihlášku u nepřislušného okresního soudu v Ú., pokud se týče u notáře jako soudního komisaře pověřeného projednáním pozůstalosti, nebyla přihláška účinná a mohla býti odvolána. Nevadí, že se okresní soud v Ú. stal napotom delegací příslušným, neboť v době, kdy se tak stalo, byla přihláška již odvolána.

Čís. 10323.

Jde o nárok veřejnoprávní, náležející k příslušnosti krajského civilního soudu v Praze podle zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., domáhá-li se trestanec na státu náhrady škody, již utrpěl, byv přidělen správou trestnice k obsluze stroje.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1930, R I 757/30.)

Žalobce uplatňoval proti státu nárok na náhradu škody, tvrdě, že byl jako trestanec přidělen správou trestnice k obsluze ždímacího stroje, ač nebyl s touto prací obeznámen, a že mimo to stroj nebyl dostatečně zabezpečen, čímž se stalo, že mu bylo pravé předloktí z loketního kloubu vytrženo, amputováno a prothesou nahrazeno. K námitce nepřípustnosti pořadu práva soud první stolice (krajský civilní soud v Praze) žalobu odmítl. D ů v o d y: Žalobce utrpěl úraz, vykonáváje práci přiřazenou mu jako trestanci. Správa věznice jest oprávněna užívati trestanců k domácím pracem. Právo na náhradu škody jest zpravidla jako

každé jiné soukromé právo uplatnit u řádného soudu. Zásada ta platí i proti státu. Z tohoto pravidla jest však výjimka, vztahující se i na náš projednávaný případ, an náhradní nárok jest odvozován ze škody, kterou způsobily orgány státu, vykonávající výsostní práva státu. Stát neručí za škodu, nevystupuje-li jako soukromoprávní podnikatel, nýbrž jako představitel svrchovanosti, kterou provádí svými orgány (§ 92 úst. list.). Re k u r s n í s o u d zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. D ů v o d y: Jde o žalobu o náhradu škody z úrazu, který se žalobci stal za výkonu trestu žaláře v trestnici a který podle tvrzení žalobce zavinila správa trestnice tím, že jednak ždímací stroj, k jehož obsluze byl žalobce přikázán, nedala opatřiti předepsaným ochranným rámem, jednak žalujícího, práce se strojem neznalého řádně o práci té nepoučila. Považuje-li se nárok ten za soukromoprávní nárok na náhradu škody, byla by příslušnost soudu očividnou podle § 1 j. n. Než i když se přihlíží k tomu, že výkon trestní pravomoci jest poměrem práva veřejného, jak tomu nesporně jest, a i když se má za to, že jde proto o nárok z důvodu veřejnoprávního, jest pro rozhodnutí o nároku tom rovněž příslušným soud prvé stolice podle ustanovení § 1 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n., ježto rozhodování o nároku tom není přikázáno žádnému úřadu správnímu a tudíž příslušnost nejvyššího soudu správního podle § 2 čís. 6 zákona ze dne 2. listopadu 1918, čís. 3 sb. z. a n. nepřichází v úvahu. Zda stát neručí za škodu, an nevystupuje jako soukromoprávní podnikatel, nýbrž jako představitel státní svrchovanosti, jak soud prvý v napadeném usnesení dovozuje, není pro otázku přípustnosti pořadu práva rozhodným; to bude po případě řešiti, až bude rozhodováno o věci samé.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Výkon trestu, uloženého trestním soudem, náleží výsostné moci státní. Výkon trestu na svobodě přináší sebou povinnost trestance vykonávati práce, které mu správa trestnice (věznice) uloží (§ 10 domácího řádu pro mužské trestnice, po případě věznice). Nejde tu o soukromohospodářský podnik státu, kde by stát ovšem podléhal normám práva občanského, nýbrž o výkon vrchnostenské státní moci, a žalobce odvozuje svůj nárok právě z vadného výkonu této moci. Jde tedy o nárok veřejnoprávní, uplatňovaný proti státu, třebaže má nátěr soukromoprávního nároku na náhradu škody z bezprávného činu (ex delicto). Zákon ze dne 2. listopadu 1918, čís. 4 sb. z. a n. zřídil vedle řádného pořadu práva ještě mimořádný soudní pořad pro nároky proti státu nebo proti jeho jednotlivým zemím, pokud o nároku nepřislší rozhodovati nejvyššímu správnímu soudu podle § 2 čís. 6 zákona z téhož dne čís. 3 sb. z. a n. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu má zákon na mysli jen nároky veřejnoprávní a jde již jen o otázku, zda souzený nárok nenáleží podle § 2 čís. 6 zák. čís. 3/1918 k příslušnosti úřadů správních, neboť pak by jejich rozhodnutí, učiněné v pořadí stolic, přezkoumával

nejvyšší správní soud a nedopadal by tu předpis § 1 zákona č. 4/1918. K příslušnosti správních úřadů náleží věci, které jsou jim zákonem přikázány k vydání »rozhodnutí«¹ moci práva schopného. Takového zákoného předpisu není pro náhradní nárok v souzeném případě a proto náleží tento spor na mimořádný soudní pořad, počínající u krajského soudu civilního v Praze, kde byla právě žaloba podána. Právem tudíž rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. Uvádí-li žalovaná strana v dovolacím rekursu, že stát za své svěřence (snad zřízence) ručí jen ve výjimečných a zvláštním zákonem určených případech, zabíhá do věci samé, neboť tuto otázku nelze řešiti v nynějším údobí řízení, kde jde jen o rozhodnutí, zda krajský soud civilní v Praze právem žalobu odmítl, či zda o ní měl podle zákona jednati a rozhodnouti.

Čís. 10324.

Pochybnosti o správnosti právního úsudku vedoucího ředitele cizozemské bursy nelze odstraniti dotazem na ministerstvo spravedlnosti podle § 271 c. ř. s.

Předpisu § 9 podmínek bursy na bavlnu v Brémách, že rozepře může býti odkázána na řádný soud, jest rozuměti tak, že místně příslušným jest soud, který by byl věcně i místně příslušným, kdyby se strany nebyly smluvně podrobily příslušnosti rozhodčího soudu brémské bursy podle § 9 podmínek.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1930, R I 768/30.)

V březnu roku 1916 prodala americká firma tuzemské žalující firmě se zárukou tuzemské žalované firmy podle podmínek Brémské bursy na bavlnu v Brémách celkem 600 balíků bavlny. Bylo ujednáno, že v případě, kdyby nalodění nebo vyplutí parníku následkem opatření kterékoliv vlády bylo překaženo, považuje se smlouva za stornovanou a mají se pak termínové difference vzájemně sčítovati. Ana Amerika vstoupila v dubnu 1917 do války, bylo nalodění znemožněno. Žalobou, o níž tu jde, domáhala se žalující firma na zaručivší se žalované firmě zaplacení termínových diferencí, tvrdíc, že vstupem Ameriky do války byla smlouva stornována. Žalovaná namítla mimo jiné místní nepřislušnost dovolaného soudu, majíc za to, že se strany podrobily výlučné příslušnosti řádných soudů brémských. Soud první stolice (krajský obchodní soud v Praze) vyhověl námitce místní nepřislušnosti a odmítl žalobu. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, dále ve věci jednal a znovu rozhodl. Důvody: Jde o to, který soud jest příslušný k projednání této rozepře. Při posouzení této otázky ve směru právním jest přihlídnouti k těmto skutečnostem. Vyplývá především ze závěrečných listů ze dne 23. března 1916 a ze dne 28. března 1916, že obchod, pokud se týče bavlny, byl mezi stranami uzavřen podle podmínek Brémské bursy na bavlnu. Jde tedy o to, který soud je příslušný k projednání této rozepře. V tom